

SCHOTTISCH I TURER

- Utgångsställning** Parvis efter varandra i ring med öppen fattning nr 2A.
- Fattningar** Öppen fattning nr 1A, nr 2A, omvänd öppen fattning nr 2A och nr 5B. Sluten fattning nr 2 och nr 4D. Ledig hand i sidan där inget annat anges.
- Steg** Gångsteg, hoppsteg, schottischsteg. Kavaljer börjar med vänster fot, dam med höger fot, dvs yttre foten. *Turerna inleds med appell för kavaljeren utom i tur 1, 2 och 7.*
- Tur 1** Uppstampning (takt 1–8)
Med öppen fattning nr 2A dansar paret sexton gångsteg. Varje steg utom det första *börjar* med en snärt med klacken i golvet, innan foten sätts i golvet. Detta kallas att "stampa upp" dansen (1–8).
- Tur 2** Hoppsteg (takt 1–8)
Med öppen fattning nr 2 A dansar paret sexton hoppsteg (1–8).
- Tur 3** Valsfattning (takt 9–16)
Kavaljeren för upp damen framför sig i dansriktningen, tar sluten fattning nr 4D med sin dam och dansar först ett schottischsteg snett fram åt vänster och därefter ett schottischsteg snett fram åt höger, varefter paret dansar fyra hoppsteg två varv medsols runt (9–12). Paret behåller sluten fattning nr 4D, och det hela upprepas *utan* appell för kavaljeren (13–16).
Vid turens slut skall kavaljer och dam befinna sig mitt emot varandra, damen med ryggen i dansriktningen. Kavaljeren fattar med höger hand damens högra hand. Armarna hålls i vanlig hälsningshöjd.
- Tur 4** Höger i höger (takt 1–8)
Kavaljeren dansar ett schottischsteg, under det han för damen snett fram åt vänster (inåt). Samtidigt figurerar damen med ett schottischsteg framför kavaljeren snett bakåt åt höger (inåt) med en lätt vridning av kroppen medsols. Därefter dansar kavaljeren ett nytt schottischsteg och för damen snett fram åt höger (utåt) medan damen figurerar med ett schottischsteg snett bakåt åt vänster (utåt) med en lätt vridning av kroppen motsols. Kavaljeren dansar sedan fyra hoppsteg framåt, under det att damen med fyra hoppsteg dansar två varv medsols under kavaljerens höjda arm (1–4).
Det hela upprepas utan appell för kavaljeren (5–8).
- Tur 5** Var för sig (takt 9–16)
Turen dansas som i tur 4 men utan handfattning. Kavaljeren har armarna i kors över bröstet, damen ledig hand i sidan. På sista takten dansar kavaljeren upp vid damens vänstra sida, och paret tar öppen fattning nr 2A (9–16).

Tur 6

Damen runt (takt 1–8)

Under denna tur skall damen under två schottischsteg dansa ett varv runt kavaljeren och själv vrída sig två varv. Kavaljeren dansar ett schottischsteg på stället, medan han för damen över till sin vänstra sida. Damen dansar över med ett schottischsteg och vrider sig samtidigt ett varv motsols runt *framför* kavaljeren. Paret tar för ett ögonblick omvänd öppen fattning nr 2A. Kavaljeren dansar ett nytt schottischsteg på stället, under det att damen dansar ett schottischsteg och samtidigt vrider sig ett varv motsols runt, nu *bakom* kavaljeren.

Kavaljeren hjälper damen att komma runt genom att först föra över henne till sin vänstra sida med höger arm och sedan med vänster arm om hennes midja "dra" henne runt.

När damen kommit tillbaka till kavaljerens högra sida, tar paret öppen fattning nr 2A och dansar fyra hoppsteg fråmåt (1–4).

Det hela upprepas *med appell* för kavaljeren (5–8).

Vid turens slut tar paret öppen fattning nr 5B.

Tur 7

Skridskofattning (takt 9–16)

Paret dansar tre hoppsteg in mot mitten av ringen, varvid damen tar ett hoppsteg bakåt och två framåt, kavaljeren två hoppsteg bakåt och ett framåt.

På detta sätt får man en snygg vändning in mot ringens mitt.

På fjärde steget sätter båda inre fotens klack i golvet, och alla ropar "hej". Med början på inre foten dansar paret tre hoppsteg med vridning åt höger tillbaka ut mot ringens periferi. Damen dansar då *två* steg bakåt och ett framåt, kavaljeren *ett* steg bakåt och två framåt. Vända i dansriktningen sätter båda på fjärde steget yttre fotens klack i golvet snett ut åt sidan (9–12). Det hela upprepas (13–16).

Vid turens slut tar paret öppen fattning nr 1A.

Tur 8

Knäfall (takt 1–8)

Kavaljeren tar ett steg framåt i dansriktningen, och *med appell* på vänster fot faller han ned på höger knä, rak i ryggen, ledig hand i sidan. Med bibehållen handfattning och med ögonkontakt med sin kavaljer dansar damen två schottischsteg motsols runt honom. Därefter reser sig kavaljeren snabbt, och paret dansar fyra hoppsteg framåt. Kavaljeren skall även här börja hoppsteget på vänster fot (1–4). Det hela upprepas *med appell* för kavaljeren (5–8).

Vid turens slut tar paret öppen fattning nr 2A.

Tur 9

Lyftet (takt 9–16)

Medan båda dansar ett schottischsteg för kavaljeren sin dam över mot sin vänstra sida och tar emot henne genom att lägga vänster arm om hennes midja. När kavaljeren släpper sitt tag om damens midja med höger arm, skall han hinna sätta höger hand i sidan, samtidigt som damen för ett ögonblick lägger sin högra hand på kavaljerens vänstra axel. Med ett nytt schottischsteg (båda) för kavaljeren med vänster arm damen åt höger, så att hon kommer mitt framför honom. Paret tar slutan fattning nr 2 och dansar om med fyra hoppsteg två *varv* medsols (9–12). Paret återtar öppen fattning nr 2A, och det hela upprepas *utan appell* för kavaljeren (13–16). Dansen avslutas med att kavaljeren på sista takten lyfter damen

SVENSKA FOLKDANSENS VÄNNER

från sin vänstra sida och sätter ned henne mjukt på sin högra sida.

Sista takten, uppdelad i moment, dansas enligt schemat:

1 (hopp) – 2 (hopp) – 3 (lyft) – 4 (sätt ned).

Sammanfattning

Tur	Takt	Turernas namn
1	1-8	Uppstampning
2	1-8	Hoppsteg
3	9-16	Valsfattning
4	1-8	Höger i höger
5	9-16	Var för sig
6	1-8	Damen runt
7	9-16	Skridskofattning
8	1-8	Knäfall
9	9-16	Lyftet

Musik: Godtycklig schottischmelodi kan användas. Det enda som är viktigt är att man spelar nio repriser.

Notis om dansen

Schottisch har utvecklats ur vals och polka (Matts A Stenström). Tobias Norlind skriver i *Dansens historia*: "En annan rest av den i turer uppdelade polkan var Schottisch... Namnet torde ha uppkommit genom föväxling med den skotska valsen, som utvecklat sig ur anglaisformen Ecossaise i 2/4 takt."

Till Sverige och Norden kom Schottisch via Tyskland (Mats Rehnberg m. fl.) efter att ha dansats allmänt i Europa under första delen av 1800-talet. Schottisch som pardans förekom under 1800-talet i olika varianter och under olika namn som Rheinländer, Raggländer, Pas de quatre, Tantoli (från Svensk-Finland), Laditå och Rillen. Den estlandssvenska Vindeliskan hör också dit. "Då Schottisch spred sig på landsbygden kallades den vanligen för Tyskpolka" (Rehnberg).

Schottisch dansades under 1880-talet i Uppsala i dåvarande Philochoros. I jubileumsskriften *SFV 50 år* skriver Axel Österlöf (dansledare i SFV 1895-97) att Schottisch i turer är "en utvidgning av Rillen. Den börjar med en första tur i form av en slags inledande promenad. Därefter följer Rillen som andra tur och sedan en rad av varianter. Tredje, fjärde och åttonde turerna har varit allmänt förekommande tillägg till Rillen litet varstades. De övriga mindre kända turerna meddelades Philochoros från Värmland i slutet av 1880-talet. Under min Uppsala-tid dansades denna dans (Schottisch) av varje par för sig oberoende av varandra och med det antal turer och i den ordning, som det föll paret in för tillfället. Först i SFV fick jag se det nutida danssättet med turerna i bestämt antal och ordning och med alla paren börjande dans och turer samtidigt under kraftig appell för att markera början av turen."

Andra turen i Rillen motsvarar tredje turen i vår beskrivning.

